

ยาสამัญประจำบ้าน

นำเสนอเมื่อ : 2 พ.ย. 2551

ยาสามัญประจำบ้านเป็นยาซึ่งใช้บำบัดรักษาอาการเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ มีประสิทธิภาพดี และปลอดภัยในการใช้ เป็นยาที่ควรมีไว้ประจำตู้ยาในบ้าน ปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขได้ระบุยาที่จัดเป็นยาสามัญประจำบ้านไว้ด้วยกัน 70 รายการ

ยารัตุน้ำแดง เป็นยาน้ำมีสรรพคุณแก้อาการปวดท้องเนื่องจากจุกเสียด ท้องขึ้น ท้องเฟ้อ และช่วยเจริญอาหาร ยารัตุน้ำแดงผู้ใหญ่รับประทานครั้งละ 1 ช้อนโต๊ะ ก่อนอาหารวันละ 3 ครั้ง ถ้าเป็นเด็กกลดลงตามสวน ถ้าไชยาไปไต่ระยะหนึ่งอาการไม่ทุเลา ควรไปปรึกษาแพทย์

ยาลดกรด เป็นยาเม็ดใช้แก้อาการจุกเสียด ท้องขึ้น ท้องเฟ้อเรอเปรี้ยว เนื่องจากมีกรดมากในกระเพาะอาหาร การไชยาต้องเคี้ยวก่อนกลืน ผู้ใหญ่รับประทานครั้งละ 1-2 เม็ด วันละ 3-4 ครั้งก่อนหรือหลังอาหารเมื่อมีอาการเด็กกลดลงตามสวน

ยาอาลูมินา-แมกนีเซียม มีทั้งชนิดเม็ดและชนิดน้ำ ใช้แก้อาการจุกเสียด ท้องขึ้น ท้องเฟ้อเรอเปรี้ยว เนื่องจากมีกรดมากในกระเพาะอาหาร เป็นยาที่รับประทานทั้งก่อนหรือหลังอาหาร และเมื่อมีอาการ ขนาดที่ไชสำหรับผู้ใหญ่ ถ้าเป็นยาเม็ดรับประทานครั้งละ 1-2 เม็ด วันละ 3-4 ครั้ง โดยต้องเคี้ยวยาก่อนกลืน ถ้าเป็นยาชนิดน้ำก็รับประทานครั้งละ 1-2 ช้อนโต๊ะ วันละ 3-4 ครั้งเช่นกัน โดยต้องเขย่าขวดก่อนไชยา ส่วนขนาดที่ไชในเด็กทั้งยาชนิดเม็ดและชนิดน้ำก็ให้ลดลงตามสวน ในกรณีไชยาไปแล้วอาการไม่ดีขึ้นให้ปรึกษาแพทย์

ยาเม็ดไซตามินท์ เป็นยาเม็ดใช้แก้อาการจุกเสียด ท้องขึ้น ผู้ใหญ่รับประทานครั้งละ 2-6 เม็ด ถ้าเป็นเด็กกลดลงตามสวน ในกรณีที่ไชยาไปแล้วอาการไม่ดีขึ้นให้ปรึกษาแพทย์

เหล้าสะระแหน เป็นยาน้ำที่มีอัลกอฮอล์ผสมอยู่ ใช้แก้อาการปวดท้อง ท้องขึ้น ท้องเฟ้อจุกเสียด ผู้ใหญ่รับประทานครั้งละ 5-30 หยด เจือน้ำพอควรวันละ 3 ครั้ง ในเด็กให้ลดลงตามสวน

กิงเจอร์มหาหิงค์ เป็นยาน้ำที่มีอัลกอฮอล์ผสมอยู่ ใช้สำหรับเด็กที่มีอาการปวดท้อง ท้องขึ้น ท้องเฟ้อ โดยไชสำหรับยาทาบาง ๆ ที่หน้าท้อง วันละ 2-3 ครั้ง ยานี้เป็นยาไชภายนอก ห้ามรับประทาน

ยาเม็ดธาไลลซัลฟาไทอาโซล เป็นยาเม็ดใช้แก้อาการท้องเสีย ท้องร่วง หรือถ่ายอุจจาระเป็นมูก ผู้ใหญ่รับประทานครั้งละ 3-4 เม็ด ต่อไปครั้งละ 2 เม็ดทุก 4 ชั่วโมง ขนาดที่ไชในเด็กอายุ 1-3 ขวบ ครั้งละครึ่งเม็ดทุก 4 ชั่วโมง อายุ 3-6 ขวบ ครั้งละ 1 เม็ดทุก 4 ชั่วโมง และอายุ 6-12 ขวบ ครั้งละ 1-2 เม็ดทุก 4 ชั่วโมง

กิงเจอร์ฝั้นการบูร เป็นยาน้ำใช้แก้อาการปวดท้อง ท้องเสีย ท้องร่วง ผู้ใหญ่รับประทานครั้งละ 1-2 ช้อนชา เจือน้ำพอควร แต่ในคนชราและเด็กอายุต่ำกว่า 6 ขวบ ห้ามไชยานี้

ยาแก้ท้องเสียคาโอลิน เป็นยาน้ำ ใช้แก้อาการท้องเสีย ท้องร่วง ผู้ใหญ่รับประทานครั้งละ 2 ช้อนชา วันละ 4-6 ครั้ง ถ้าเป็นเด็กกลดลงตามสวน ก่อนไชยาต้องเขย่าขวดเสียก่อนทุกครั้ง

ยาระบายพาร์ฟฟิน เป็นยาระบายน้ำ ใช้แก้อาการท้องผูกและระบายท้อง ผู้ใหญ่รับประทานครั้งละ 1-2 ช้อนโต๊ะ ก่อนนอนหรือตื่นนอนเช้า ถ้าเป็นเด็กกลดลงตามส่วน ก่อนใช้ยาต้องเขย่าขวดก่อน ในกรณีมีอาการปวดท้องอย่างรุนแรง หรือคลื่นไส้อาเจียน ห้ามใช้ยานี้

ยาระบายแมกนีเซียม เป็นยาระบายน้ำแก้อาการท้องผูก ระบายท้อง ผู้ใหญ่รับประทานครั้งละ 1-2 ช้อนโต๊ะ ก่อนนอนหรือตื่นนอนเช้า ถ้าเป็นเด็กกลดลงตามส่วน ก่อนใช้ยาต้องเขย่าขวดก่อน ในกรณีมีอาการปวดท้องอย่างรุนแรง หรือคลื่นไส้อาเจียน ห้ามใช้ยานี้

ดีเกลือ มีลักษณะเป็นยาผง ใช้ถ่ายท้อง และแก้อาการท้องผูก ผู้ใหญ่รับประทานครั้งละครั้งถึง 1 ห่อ ละลายด้วยน้ำร้อน แล้วดื่ม น้ำสุกที่อุ่น ๆ ใหญ่ ๆ ถ้าเป็นเด็กให้ใช้ตามคำแนะนำของแพทย์ ผู้ที่มีอาการปวดท้องอย่างรุนแรง หรือคลื่นไส้อาเจียน ห้ามใช้ยานี้

ยาถ่ายพยาธิเพอราซิน เป็นยาระบายน้ำ ใช้ถ่ายพยาธิไส้เดือนและพยาธิเส้นด้าย ถ้าเป็นการถ่ายพยาธิไส้เดือนในผู้ใหญ่หรือเด็กที่มีน้ำหนักตัว 20 กิโลกรัมขึ้นไป ให้รับประทาน 2 ช้อนโต๊ะ ในเด็กที่มีน้ำหนักตัว 20 กิโลกรัม รับประทาน 5 ช้อนชา การใช้ยาให้รับประทานก่อนอาหารเช้าครั้งเดียว ส่วนการถ่ายพยาธิเส้นด้าย ให้รับประทานยาติดต่อกันเป็นเวลา 7 วัน โดยในเด็กอายุ 9 เดือน - 2 ขวบ ครั้งละครึ่งช้อนชา เวลาเช้า เย็น เด็กอายุ 2-4 ขวบ ครั้งละครึ่งช้อนชา เวลาเช้า กลางวัน เย็น เด็กอายุ 6-12 ขวบ และผู้ใหญ่ครั้งละ 2 ช้อนชา เวลาเช้า เย็น ในกรณีที่ถ่ายยาแล้วท้องผูก ควรรับประทานยาถ่าย ซึ่งเขาดีเกลือก่อนอาหารเช้าวันรุ่งขึ้น

ยาหยอดตา ถ้าท่านมีอาการตาแดง ตาอักเสบหรือตาเจ็บแล้ว อย่าใช้มือขยี้ที่ตาเป็นอันขาด เพราะจะทำให้เป็นมากขึ้นอีก ควรพักผ่อนแล้วใช้ยาหยอดตาซัลฟาเซตาไมด์ ซึ่งจัดเป็นยาสามัญประจำบ้านเช่นกัน ใช้หยอดตาครั้งละ 1-2 หยด วันละ 3-4 ครั้ง คำเตือนคือ อย่าให้ยานี้ถูกแสงแดด ห้ามใช้เมื่อยาเปลี่ยนสี ขุ่น หรือมีตะกอน และหากใช้ยาแล้วอาการไม่ดีขึ้นต้องรีบปรึกษาแพทย์โดยเร็ว

ยารักษากลากเกลื้อน กลากหรือเกลื้อนเป็นโรคผิวหนังชนิดหนึ่ง อาการที่เกิดขึ้นเป็นวงสีขาว ๆ ที่ผิวหนังและคัน กลากหรือเกลื้อนเกิดจากเชื้อรา วิธีการรักษาคือ การทำความสะอาดผิวหนังและทาด้วยยารักษา กลากเกลื้อนวิทิลด์ ใช้ทาบริเวณที่เป็นกลากเกลื้อนวันละ 2-3 ครั้ง ถ้าทาแล้วอาการไม่ดีขึ้น ควรจะไปพบแพทย์

ยาทาแก้ผดผื่นคัน เมื่อมีอาการผดผื่นคันขึ้นที่ผิวหนัง ควรปฏิบัติง่าย ๆ คือ การทำความสะอาดร่างกาย แล้วทายาด้วยยาทาแก้ผดผื่นคันคาลาไมนอลชัน ซึ่งเป็นยาสามัญประจำบ้าน จะช่วยบรรเทาอาการได้

ยาเม็ดแอสไพริน เป็นยาบรรเทาปวดลดไข้ตัวหนึ่งที่ใช้ได้ผลดี ข้อแนะนำ เมื่อจะกินยาแอสไพรินให้ดื่มน้ำมากๆ ๆ เด็กอายุต่ำกว่า 3 ขวบ การใช้ยาแอสไพรินควรปรึกษาแพทย์ก่อนใช้ และยาแอสไพรินนี้ห้ามใช้ในเด็กที่อายุต่ำกว่า 1 ขวบ

ยาเม็ดพาราเซตามอล เป็นยาบรรเทาปวดลดไข้ตัวหนึ่งที่ใช้ได้ผลดี และสามารถใช้อย่างปลอดภัย ราคาไม่แพง ขนาดของยาคือ รับประทานครั้งละ 1-2 เม็ดทุก 4-6 ชั่วโมง ขนาดรับประทานของเด็กกลดลงตามส่วน แต่พึงระวังไวเสมอว่า เมื่อรับประทานยาบรรเทาปวดลดไข้แล้วอาการปวดหรือมีไข้ไม่หายไปให้รีบไปพบแพทย์จะปลอดภัยที่สุด เมื่อทานมีอาการไอ ควรดื่มน้ำมาก ๆ เพื่อลดการระคายเคืองลำคอ ซึ่งเป็นสาเหตุของอาการไอ ถ้าเป็นการไอแห้ง ๆ ไม่มีเสมหะแล้วอาจใช้ยาแก้อ่อน้ำตื้น ซึ่งเป็นยาสามัญประจำบ้านช่วยแก้ไอ ทำให้ชุ่มคอ และควรเขย่าขวดก่อนใช้ยาทุกครั้ง เมื่อทานมีอาการไอ มีเสมหะหรือสลดเหนียวติดที่คอ ควรดื่มน้ำมาก ๆ จะช่วยให้อาการไอลดลงได้ และอาจเลือกใช้ยาสามัญประจำบ้านเป็นยาขับเสมหะ หรือคอมเปเนด แอมโมเนีย คาร์บอเนตโซร็ป ช่วยแก้ไอ ขับเสมหะก็ได้ และควรเขย่าขวดก่อนใช้ยาทุกครั้ง

ยาใส่แผลสด ยาใส่แผลที่พวกเรารู้จักกันดี เช่น ยาแดง ยาเหลือง ทิงเจอร์ไอโอดีน เป็นต้น นอกจากนี้ขอแนะนำ ยาใส่แผลที่มีคุณภาพสูงและราคาถูกควรมีไว้ประจำตู้ยาในบานคือ ยาใส่แผลสดไทเมอโรซอล หรืออีกชื่อหนึ่งว่า เมอร์ไทโอเลต ทิงเจอร์ ซึ่งอาจจะไม่คุ้นหู และออกจะเรียกยากสักหน่อย แต่ก็ยังเป็นยาใส่แผลสดที่นิยมใช้กันมากในวงการแพทย์